

Παραθέτω κείμενο μαθητή, που για τρία συνεχή χρόνια συμμετέχει στη Λέσχη Ανάγνωσης Μαθηματικής Λογοτεχνίας, που τώρα πια είναι ενταγμένη στα Πολιτιστικά Προγράμματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όταν του ζητήθηκε φέτος να γράψει για αυτή την εμπειρία του.

Μαθηματικές Λέσχες Ανάγνωσης

Ο Γιάννης Πιτσιδιαννάκης εξηγεί τι είναι οι Μαθηματικές Λέσχες Ανάγνωσης.

Μόνο ένα μέλος μιας ομάδας μπορεί να εξηγήσει τι ακριβώς είναι η ομάδα του και ποιο ακριβώς σκοπό επιτελεί, σε σχετική ερώτηση.

Αυτό προσπάθησε να εξηγήσει και ο Γιάννης Πιτσιδιαννάκης, μαθητής της Γ' Τάξης Γυμνασίου του Καλλιτεχνικού Σχολείου Ηρακλείου, όταν ρωτήθηκε τι είναι Μαθηματικές Λέσχες Ανάγνωσης και με ποιο σκοπό λειτουργούν. Ο ίδιος έγραψε:

«Μαθηματικές Λέσχες Ανάγνωσης είναι ένα δημιουργικό εξωσχολικό πρόγραμμα χωρίς περιορισμούς στις ηλικίες, με σκοπό να ευαισθητοποιήσουν μικρούς και μεγάλους σε πολλά θέματα, για παράδειγμα: Να

γνωρίζεις ανθρώπους με μεγάλη πείρα στα μαθηματικά, να σε φέρνει κοντά με ανθρώπους διαφορετικού επιπέδου γνώσεων, να λες τις απόψεις σου σε θέματα και να τις δικαιολογείς, να δουλεύουμε όλοι μαζί σε ομάδα και να ακούς τι θέλει να πει ο άλλος. Σε μια τέτοια Λέσχη δεν υπάρχει ανταγωνισμός και έχθρα μεταξύ μας. Το μόνο ανταγωνιστικό είναι ο εαυτός σου, θέλοντας να παρουσιάσεις τις εργασίες σου αντόξες των ικανοτήτων σου. Βέβαια για να γίνει αυτό πρέ-

πει/χρειάζεται να έχεις τον κατάλληλο χώρο εργασίας, για παράδειγμα μια βιβλιοθήκη ή ένα υπολογιστή με Ίντερνετ, ώστε να έχει τις κατάλληλες πληροφορίες που χρειάζεσαι χωρίς να παίρνουν αναβολές οι εργασίες σου για την άλλη φορά. Αυτό κατά τη γνώμη μου (όπως και πολλά άλλα) είναι Λέσχη Ανάγνωσης, έχοντας εμπειρία δύο χρόνων. Πιστεύω πως όλα τα παιδιά-μπορούν να το κάνουν αν δεν έχουν κάτι καλύτερο να κάνουν μια Κυριακή του μήνα».

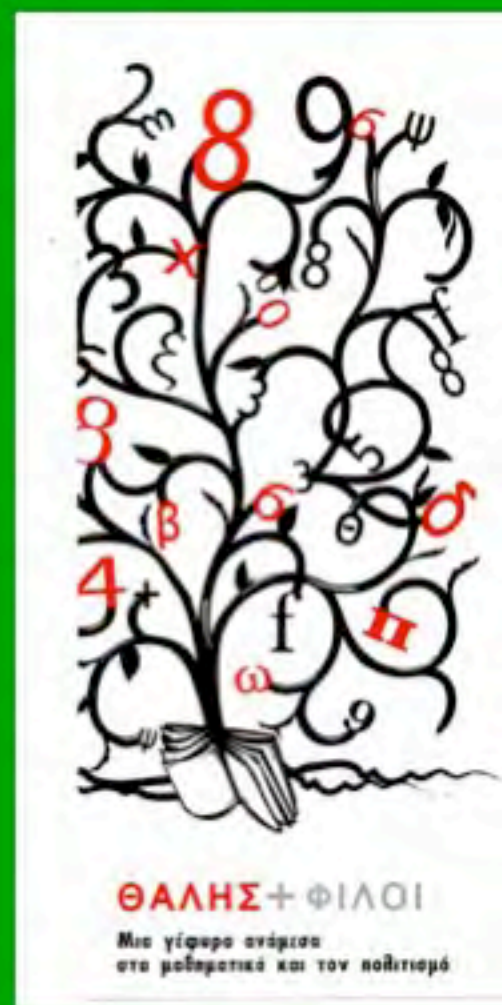
Φέτος παιδιά από το σχολείο μας συμμετείχαν σε Ευρωπαϊκό Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα και είχαν την ευκαιρία να ταξιδέψουν στο Πόρτο της Πορτογαλίας, ένα από τα μέρη που διαδραματίζεται η πλοκή του μυθιστορημάτος μας. Μαθήτριά, που πριν δυο χρόνια συμμετείχε στη Λέσχη αισθάνθηκε, σα να επισκεπτόταν ένα γνώριμο μέρος.

Θυμόταν το κρασί του Πόρτο, τη μουσική FADO και τις πλήνθινες ψηφίδες, τα αθουλέχο, που κοσμούν τις προσόψεις των κτιρίων του Πόρτο. Σίγουρα με αντίστοιχες ευκαιρίες και άλλα παιδιά θα ανακαλέσουν ότι μας «δίδαξε» εκείνη τη χρονιά το βιβλίο και η Λέσχη, όχι μόνο για το Πόρτο, αλλά και για τα Μαθηματικά και τις βαθύτερες φιλοσοφικές έννοιες που από κοινού αναζητήσαμε.

Και ενώ όλα δείχνουν ότι ο κύκλος αυτού του βιβλίου έχει κλείσει επιτυχώς - η Ευαγγελία Τατάγια αφηγείται πια η ίδια παραμύθια, τη Σταυρούλα Παπανικολάου την έχετε ήδη γνωρίσει σε κάποιο από τα εργαστήρια εδώ στη Νάουσα, η ομάδα ΘΑΛΗΣ+ΦΙΛΟΙ συνεχίζει τις δραστηριότητές της, οι Λέσχες Μαθηματικής Λογοτεχνίας έχουν εξαπλωθεί – εγώ καλούμαι να παρουσιάσω στο φετινό εργαστήριο, στα προτεινόμενα βιβλία από παλιότερες συναντήσεις, στους νέους συμμετέχοντες <<Το τελευταίο παραμύθι του Μιγκέλ Τόρρες ντα Σίλβα>>.

Και εδώ αρχίζουν τα όμορφα αλλά και τα δύσκολα! Αφού ξαναδιάβασα το βιβλίο (κανένα άλλο βιβλίο δεν έχω διαβάσει τόσες φορές), ανάτρεξα σε όλο το υλικό που έχω συλλέξει δουλεύοντάς το με τα παιδιά του σχολείου μου, ανακάλεσα όλες τις εκδηλώσεις που συμμετείχαμε, αναζήτησα στο διαδίκτυο τις προηγούμενες παρουσιάσεις, βρέθηκα απέναντι από το ερώτημα: «και τώρα εγώ τι να παρουσιάσω;».

Θεωρώντας δεδομένο ότι, αφού αποδέχτηκα την πρόταση, πρέπει να δώσω τη δική μου προσέγγιση για το βιβλίο, δηλαδή, να καταθέσω αυτό που είμαι ανεξάρτητα του αν θα αρέσει ή θα είναι αυτό που θα ήθελαν να ακουστεί και έχοντας ήδη δύο πολύ καλές παρουσιάσεις, αλλά και αφθονία πληροφοριών από το Υλικό και άλλων βιβλίων στο site του ΘΑΛΗΣ+ΦΙΛΟΙ, θα τολμήσω να «συναντήσω» το βιβλίο μέσα από άλλα βιβλία υλοποιώντας έτσι τη φράση «*ΤΟ ΕΝΑ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟ ΑΛΛΟ*» που επαναλαμβάνεται συχνά στο κείμενο.

*...έτσι το
ένα
συναντά το
άλλο.*

Στο βιβλίο του Τόμας Φόγκελ, μέσα από τις διηγήσεις του παππού, κυρίως όμως, μέσα από την πορεία ζωής του εγγονού του Μανουέλ και των συζητήσεών του με τον Καθηγητή Μαθηματικών Ριμπέιρο, ο αναγνώστης ανακαλύπτει μεγάλες αλήθειες και προβληματίζεται για τη στάση ζωής που οφείλει το άτομο να αναζητά στη πορεία του προς την ολοκλήρωσή του.

Ήδη έχω ξεκινήσει, με την αναφορά μου για την ομιλία μου, τη «συνάντηση» με το βιβλίο του Henry David Thoreau, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΥΠΑΚΟΗ-ΖΩΗ ΧΩΡΙΣ ΑΡΧΕΣ-ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ, δανειζόμενη προβληματισμό του. Ελεύθερο και ανήσυχο πνεύμα ο Θορώ, περιγράφει στο βιβλίο του, ΟΥΩΛΝΤΕΝ, τις εμπειρίες του τη διετία 1845-1847 που έζησε στις όχθες της ομώνυμης λίμνης.

Κατά βάθος περιγράφει τη πνευματική ανύψωση του ανθρώπου μέσα από την αρμονική του συνύπαρξη με τη φύση. << Αν ανοίξεις την πόρτα στη ζωή σου, θα βρεις περισσότερη φαντασία απ' ότι ονειρεύτηκες ποτέ >>, διαβάζουμε στο βιβλίο μας.

<< Αν κανείς προχωρεί μ' εμπιστοσύνη προς την κατεύθυνση των ονείρων του και προσπαθεί να ζει τη ζωή που ονειρεύτηκε θα συναντήσει επιτυχία που δεν τη περιμένει>>, διαβάζουμε στο ΟΥΩΛΑΝΤΕΝ.

Στο μυθιστόρημά μας, ο Μανουέλ προσπαθεί να μάθει τον κόσμο γνωρίζοντας καλύτερα τα Μαθηματικά. Η κατανόηση του σύμπαντος και κατ' επέκταση η κατανόηση της θέσης του ανθρώπου σε αυτό μπορούν να προσεγγιστούν με ποικίλους τρόπους. Η πορεία προς την κατανόηση, η αναζήτηση της γνώσης πρέπει να είναι στους απώτερους στόχους κάθε ανθρώπου. Το μέσο, ο δρόμος γι' αυτή μπορεί να αλλάζει.

Χαρακτηριστικά αναφέρω τη ρήση του ΛΑΪΜΠΝΙΤΣ :

<< Χωρίς τα μαθηματικά δεν μπορούμε να διεισδύσουμε σε βάθος στη φιλοσοφία.

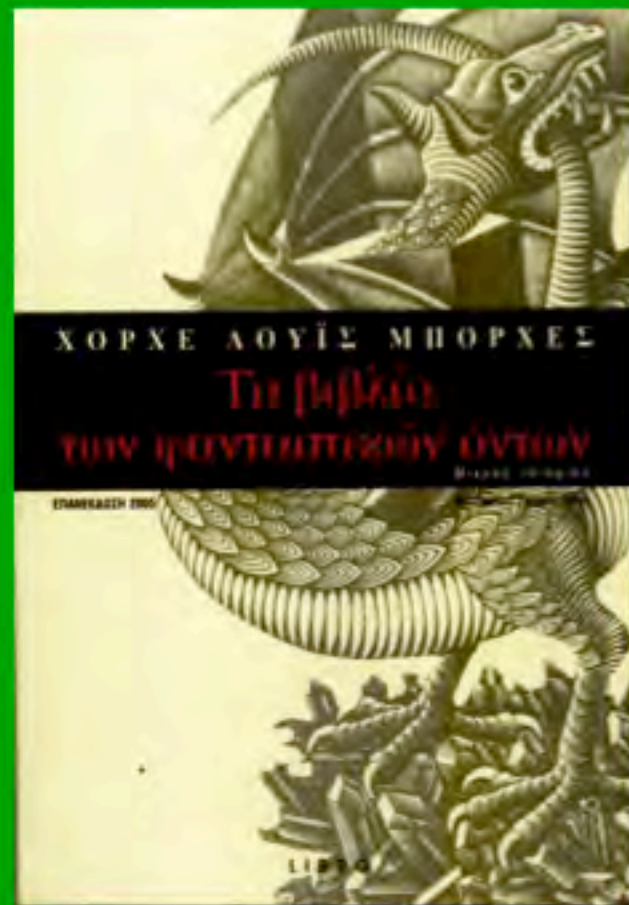
Χωρίς τη φιλοσοφία δεν μπορούμε να διεισδύσουμε σε βάθος στα μαθηματικά.

Χωρίς αυτά τα δύο δεν μπορούμε να διεισδύσουμε σε βάθος πουθενά.>>

Ο Χόρχε Λουίς Μπόρχες στον πρόλογο του βιβλίου του :ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΩΝ ΟΝΤΩΝ αναφέρει: << Όσο αγνοούμε τη σημασία του δράκοντα, άλλο τόσο αγνοούμε και τη σημασία του Σύμπαντος. >> Όπως τα μαθηματικά ερμηνεύουν το σύμπαν, έτσι και η καταγραφή των φανταστικών όντων του Μπόρχες είναι μια προσέγγιση του πλούτου, της φαντασίας και του μεγαλείου της δημιουργίας του ανθρώπου.

Ο καθηγητής Ριμπέιρο αναφέρεται σ' ένα από τα πρώτα σχήματα που επινόησε ο άνθρωπος, το λαβύρινθο, παρομοιάζοντας τα μαθηματικά σαν ένα αινιγματικό δαιδαλώδη κήπο και την αναζήτηση της λύσης σαν ένα εσωτερικό ταξίδι που απαιτεί πάνω απ' όλα καρδιά .

Παραθέτω ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από τη διάλεξη του Jorge Luis Borges στο Πανεπιστήμιο Κρήτης το 1984 με την ευκαιρία της αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα : << Ο λαβύρινθος δε μου γεννά μόνο τρόμο αλλά και ένα είδος ελπίδας. Γιατί ο κόσμος είναι ένα χάος· είμαστε χαμένοι. Αν όμως είναι ένας λαβύρινθος, τότε υπάρχει ακόμα ελπίδα, υπάρχει ένας σκοπός· ένα κρυμμένο ή μυστικό σχέδιο μέσα σ' αυτό το φαινομενικό χάος. >>

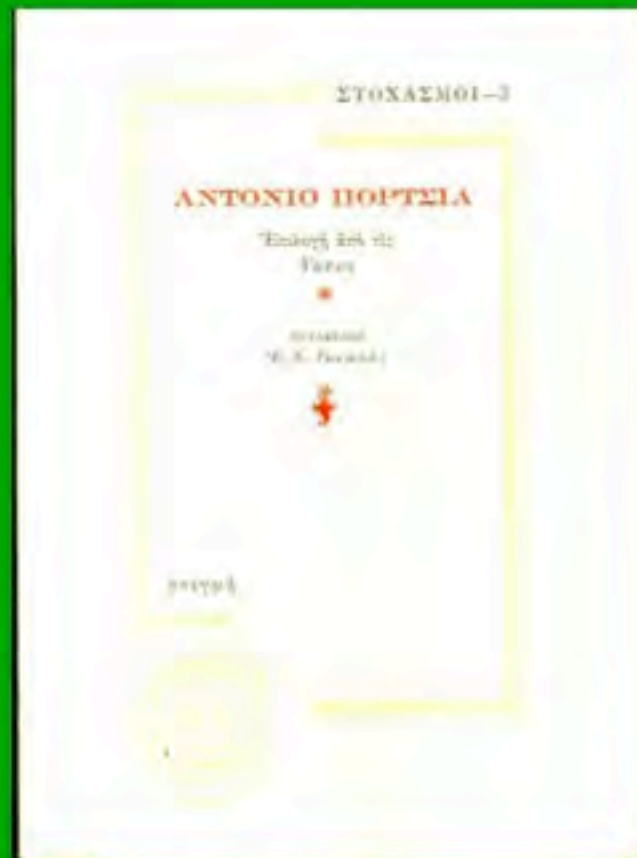
Ο Timothy Leary στο βιβλίο του Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΣΤΑΣΗΣ αναπτύσσει τις απόψεις του για τη θρησκεία και την επιστήμη που παρέχουν παρόμοιες απαντήσεις στα ίδια βασικά ερωτήματα ζωής. Η πρώτη προσπαθώντας να απαντήσει υποκειμενικά δια μέσου της αποκαλυπτικής εμπειρίας ενώ η δεύτερη αντικειμενικά, φαινομενικά. Και οι δυο είναι κοινωνικά συστήματα τα οποία αναπτύσσουν δικούς τους ρόλους, κανόνες, τυπικά, γλώσσα στην προσπάθειά τους ν' απαντήσουν στα ερωτήματα που καταδυναστεύουν την ανθρώπινη ύπαρξη.

Στο βιβλίο του Τόμας Φόγκελ συχνά τα μαθηματικά και η θρησκεία συναντούν το ένα το άλλο. Και τα δυο αναζητούν την αλήθεια. Ο Blaise Pascal θέτει τρεις στόχους στην αναζήτηση της αλήθειας στο κείμενό του Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΠΕΙΘΟΥΣ τον 17ο αιώνα. Ο πρώτος είναι να την ανακαλύπτει αυτός που την αναζητά. Ο δεύτερος είναι να την αποδεικνύει εφόσον τη γνωρίζει. Ο τρίτος, τέλος, είναι να τη διακρίνει από το ψεύδος όταν την εξετάζει.

Σ' όλο το κείμενο του μυθιστορήματός μας υπάρχουν φράσεις- κλειδιά δανεισμένες από στόματα 'μεγάλων' ανθρώπων. Ρήσεις που στον καθένα μπορούμε να δώσουν στήριξη σε δύσκολες ή καθοριστικές καμπές της καθημερινότητάς του.

Απλοί στοχασμοί που συντροφεύουν τον άνθρωπο στη συνύπαρξή του με τους άλλους. Ο Αντόνιο Πόρτσια, άνθρωπος απλός χωρίς ιδιαίτερη μόρφωση, έγραψε ένα και μοναδικό, μικρό, αλλά σημαντικό, βιβλίο αφορισμών στα Ισπανικά –τις ΦΩΝΕΣ – όπου επιλογή από τους στοχασμούς του έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά .

Ο Νίτσε έγγραφε την άνοιξη του 1873 σε φίλο του που ξεκινούσε ένα ταξίδι στην Ιταλία : <<Σου εύχομαι καθαρό ουρανό, χαρά μέσα σου και σου συνιστώ ένα δικό μου δυναμωτικό , τον Μάρκο Αυρήλιο. Νιώθει κανείς τόσο γαλήνη μαζί του >>. Ο Τόμας Φόγκελ αναφέρει λόγια του Ρωμαίου αυτοκράτορα.

Όχι μόνο για την ίδια την αξία τους αλλά και για να αναδείξει τη ξεχωριστή του προσωπικότητα. Κατέγραφε στις προσωπικές του σημειώσεις ηθικούς στοχασμούς που καταδεικνύουν την ισχυρή και ευγενική προσωπικότητά του στην προσπάθειά του να σταθεί σε αρμονία μ' ό,τι αληθινό και τίμιο υπάρχει στη ζωή.

